

Методика роботи з текстом букваря

Доступність розуміння творів досягається завдяки спеціальному відбору творів за жанрами. Читанки 2-4 кл. містять твори: 1) оповідання; 2) казки; 3) вірші; 4) байки; 5) статті, 6) загадки, прислів'я. Крім художніх творів читанки містять науково-пізнавальні тексти.

Читання вчителем тексту середнім темпом. Перед цим, доцільно дати певне завдання:

запам'ятати слова, в яких є звук, що вивчається;

назвати про кого або про що розповідається в оповіданні;

запам'ятати назви певних об'єктів (овочів, тварин, дерев та ін.), імена дітей, клички тварин;

запам'ятати і назвати, що робили діти, в яку гру вони грали.

Після відповідей на ці запитання вчитель читає текст вдруге, дещо повільніше.

Читання тексту учнями.

Робота над усвідомленням прочитаного:

робота з малюнками;

бесіда за змістом із засвоєнням значення окремих слів, виразів; нескладні узагальнюючі питання (Про кого ми прочитали? Яка пора року? Хто сподобався?), вибіркоче читання слів, речень.

Основні етапи роботи над художнім твором у молодших класах.

Враховуючи особливості сприймання художніх творів учнями з ТПМ, робота над їх засвоєнням організується так, щоб досягти найбільшого виховного впливу і водночас сприяти розвитку навичок читання.

Розбір художнього твору ведеться від загального до окремого (аналіз) та закінчується заключною бесідою, в якій узагальнюються одержані знання.

Основні етапи роботи над художнім твором наступні:

I. Вступна бесіда.

Мета: підготувати учнів до сприймання художнього твору.

Перед читанням нового твору проводиться підготовча робота. Вона повинна створити інтерес до того, що читається, підготувати свідомість та почуття до цілеспрямованого сприймання тексту. Підготовка до читання може проходити по-різному в залежності від характеру твору та задач читання. У одних випадках діти розповідають про свої життєві враження, близькі до змісту твору. В результаті вчитель виявляє запас дитячих знань.

В інших вчитель сам дає відомості, необхідні для розуміння твору. Іноді у вступній бесіді використовуються враження від екскурсій та прогулянок. В деяких випадках перед читанням корисно показати малюнок, портрет, фрагмент з кінофільму, прослухати запис.

У підготовчу роботу входить також частина словникової роботи. Але на цьому етапі розбираються тільки слова, незнання смислу яких ускладнює розуміння тексту. Всі відібрані для пояснення слова повинні бути включені в мовлення вчителя або учнів, оскільки відірвані від контексту вони малозрозумілі. На підготовчу роботу на уроці відводиться не більше 3-7 хв.

II. Читання тексту вчителем.

Мета: забезпечити первинне цілісне сприймання тексту учнями.

Художній твір (прозу) першим читає у 1 кл. вчитель, в інших класах учні. При цьому, у першому класі бажано щоб підручники в учнів були закритими, щоб вся увага була спрямована на вчителя, його міміку, жести, голос. Після першого читання проводиться коротка бесіда з метою перевірки засвоєння змісту (Про кого розповідається? Де проходить дія?...) [11].

III. Читання учнями тексту за частинами та аналіз.

Мета: засвоєння змісту твору та його аналіз.

Вчитель завчасно намічає, на які логічно закінчені частини поділяється текст. Після читання кожної частини визначається її зміст, головна думка, значення незрозумілих слів та висловів. Шляхом відповідних запитань учні підводяться до усвідомлення образів, їх взаємовідносин. Визначається ставлення автора та учнів до дійових осіб. На цьому етапі розглядаються ілюстрації.

IV. Повторне читання тексту учнями.

Мета: закріпити зміст твору, підсилити враження від нього засобами виразного читання, удосконалити техніку читання. Завдання тут можуть бути різними: перечитати твір та самостійно розділити на частини, прочитати по ролях, вибіркоче читання, вправи на виразне читання тощо.

Більша частина часу на уроці (20-25хв.) повинна відводитись на читання, а не на розмови щодо прочитаного. На цьому етапі складається простий план твору. Підказкою для дітей стане розкриття ролі абзаців у тексті.

IV. Переказ прочитаного.

Мета: визначити, наскільки правильно учні зрозуміли текст та підтекст.

При передачі змісту своїми словами учні вчаться будувати фрази, планово та послідовно розповідати матеріал.

В залежності від характеру твору, його обсягу, віку учнів, на уроках можуть бути використані різні види переказів: словесне малювання; повний та короткий переказ; вибіркочий переказ; переказ від іншої особи; творчий переказ за аналогією.